

УДК 336.717

Штефан Л.Б., к. е. н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Західноукраїнського національного університету

Цифрові інструменти та інновації в кредитуванні малого та середнього бізнесу

Головним фактором створення конкурентоспроможної економіки і зростання самостійності будь-якої держави є розвиток малого та середнього бізнесу. В зазначеному секторі зосереджено більше половини економічно активного населення країни. Саме згаданий чинник формує основну частину валового внутрішнього продукту. У сфері малого та середнього підприємництва здійснюється значна частина всіх інновацій. Ці нововведення створюють додаткові робочі місця та формують «середній клас» суспільства. Проте загальновідомо, що попри розуміння доцільності розвитку малого бізнесу для економіки країни, нинішні можливості використовуються не в повному обсязі.

Одну з головних ролей у процесі трансформації ринку кредитування малого та середнього бізнесу відіграють цифрові інструменти та інновації в цьому напрямку. Вони спрощують доступ до фінансів, роблять кредитування більш ефективним та забезпечують кращий клієнтський досвід [1-3]. Ось кілька ключових інновацій та цифрових інструментів у цій сфері:

1. Фінтех-платформи. Фінтех-компанії, такі як Revolut, Monzo, та українська Monobank, створюють зручні платформи, що пропонують швидке кредитування, часто без відвідування банківських відділень. Ці платформи аналізують фінансову інформацію в реальному часі, що дозволяє швидко ухвалювати рішення щодо видачі кредитів.

2. Big Data та штучний інтелект для оцінки ризиків. Використання великих даних та штучного інтелекту дозволяє фінансовим установам оцінювати ризики на основі не тільки кредитної історії, але й багатьох інших факторів, таких як поведінкові дані, бізнес-метрики та історія транзакцій. Це підвищує точність кредитного скорингу та знижує ризики неповернення кредитів.

3. Альтернативний кредитний скоринг. Традиційні моделі скорингу не завжди відображають реальний фінансовий стан малого та середнього бізнесу, особливо якщо компанія молода або має нестабільні доходи. Альтернативний скоринг враховує нетрадиційні показники, такі як активність в соціальних мережах, частота замовлень та рейтинги від партнерів, який підвищує доступність кредитування для нетрадиційних бізнесів.

4. Smart-контракти та блокчейн для прозорості та безпеки. Блокчейн дозволяє створювати смарт-контракти, які автоматично виконуються за певних умов. Це може бути корисним для кредитування, де умови кредиту закріплюються у вигляді смарт-контракту, що знижує ризики шахрайства і спрощує контроль за виконанням зобов'язань.

5. Онлайн-маркетплейси для порівняння кредитів. Існує безліч платформ, де підприємці можуть порівняти умови кредитування від різних установ та обрати найбільш вигідну пропозицію. Такими сервісами є LendingClub, Funding Circle, або в Україні — Financer.com.ua, які полегшують процес вибору кредитного продукту.

6. Мобільні додатки для управління фінансами. Завдяки мобільним додаткам, підприємці можуть слідкувати за своїми фінансами, рахунками та кредитами в режимі реального часу. Додатки також можуть надавати сповіщення про строки виплат, знижуючи ризик прострочень та полегшуючи управління кредитним портфелем.

7. Краудфандинг та P2P-кредитування. Альтернативою традиційному кредитуванню є платформи краудфандингу та peer-to-peer (P2P) кредитування, такі як Kickstarter або в Україні - Спільнокошт. Це дозволяє підприємцям залучити фінансування безпосередньо від фізичних осіб або інших підприємств, що може бути дешевшим і менш формальним варіантом.

8. Автоматизовані кредитні процеси. Багато банків та фінансових установ автоматизують процес подання заявок, перевірки та ухвалення рішень за допомогою цифрових технологій. Це скорочує час, необхідний для обробки заявок, і дозволяє підприємцям швидше отримувати доступ до потрібних коштів.

9. Кредитні картки для малого та середнього бізнесу з інтегрованими фінансовими сервісами. Сучасні кредитні картки для бізнесу, такі як карти від PayPal чи Amazon, надають не тільки доступ до обігових коштів, а й ряд додаткових функцій, включно з аналітикою витрат, управлінням фінансами та інтеграцією з бухгалтерськими системами.

10. Гейміфікація та навчальні платформи для фінансової грамотності. Деякі платформи використовують гейміфікацію та освітні інструменти для підвищення фінансової грамотності підприємців, що дозволяє знизити рівень неповернення кредитів і покращити управління бізнесом.

Таким чином, відповідні цифрові інструменти та інновації змінюють традиційні підходи до кредитування, роблячи фінансові послуги доступнішими, швидшими та безпечнішими для малого та

Секція 2. Економічний розвиток в умовах цифровізації економіки та суспільства

середнього бізнесу. Крім того, постійна трансформація економіки вимагає оновлених та інноваційних підходів щодо формування механізмів підтримки підприємництва відповідно до економічних умов.

Список використаних джерел:

1. НБУ розповів, як стимулює кредитування малого бізнесу. URL: <https://finbalance.com.ua/news/nbu-rozpoviv-yak-stimulyu-kredituvannya-maloho-biznesu>
2. Small and medium-sized enterprises. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Small_and_mediumsized_enterprises.
3. European Commission, Statistics Explained, “Smalland medium-sized enterprises”. URL : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-businessstatistics/visualisations>.